

WKŁAD O. WŁADYSŁAWA SZOŁDRSKIEGO REDEMPTORYSTY (1884-1971) W DOROBEK POLSKIEJ PATRYSTYKI (W 100 rocznicę urodzin)

Na dziejach katolickiej monasteriologii i prezbiteriologii w Polsce wywarł w ostatnich latach poważne piętno O. Władysław Szodrski, redemptorysta, płodny pisarz, historyk, wydawca źródeł zakonnych, tłumacz pism Ojców Kościoła, wzorowy kapłan i zakonnik. Z okazji 100 rocznicy urodzin pragniemy w niniejszym artykule przypomnieć jego wkład do dorobku polskiej patrystyki.

O. Władysław Szodrski urodził się w rodzinie hrabiowskiej 22 IV 1884 r. w Kliczkowie Wielkim na terenie Ziemi Sieradzkiej¹. Jego rodzicami byli Władysław i Anna z Janiaków. Mimo, iż panowały jeszcze czasy porozbiorowej niewoli, społeczne środowisko rodzinne stwarzało młodemu hrabiemu doskonałe warunki rozwoju i formacji. Szkołę podstawową ukończył w Sieradzu, gimnazjum w Kaliszu, a Seminarium Duchowne we Włocławku, gdzie przebywał w latach 1902-1906. Po święceniach kapłańskich przyjętych w Płocku 28 X 1906 r. z rąk bpa Apolinarego Wnukowskiego, pracował jako wikariusz w parafii Grocholice k. Piotrkowa. Odczuwając powołanie zakonne, wstąpił za zgodą swego biskupa w 1907 r. do OO. Redemptorystów, u których 1 IV 1908 r. otrzymał w Mościskach habit zakonny, a 2 II 1909 r. złożył śluby. W latach 1909-1921 był misjonarzem, potem do 1925 r. profesorem historii Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym OO. Redemptorystów w Tuchowie, a wreszcie do r. 1939 profesorem historii w Małym Seminarium OO. Redemptorystów w Toruniu. Podczas tego ostatniego okresu życia, mimo iż nie odbył studiów stacjonarnych, złożył na uniwersytecie poznańskim egzamin kwalifikacyjny na nauczyciela historii w szkołach średnich. W okresie wojny przebywał w Krakowie i Toruniu, gdzie ratował przed zniszczeniem i porządkował zbiory biblio-

1 Dane biograficzne zawdzięczam o. Marianowi Brudziszowi, redemptoryście z Tuchowa, za co składam mu szczere podziękowanie.

teki Małego Seminarium Duchownego. Od 1946 r. przebywał we Wrocławiu, gdzie zmarł 7 IV 1971 r. Na parę dni przed swym zgonem mówił do swych najbliższych: "W Wielkim Tygodniu będziecie mieć już spokój ze mną". I rzeczywiście, zgasł w Wielką Środę. Jego pogrzeb odbył się w Wielki Piątek pod przewodnictwem ks. abpa Bolesława Kominka; kazanie wygłosił ks. bp Wincenty Urban. Ciało zmarłego pochowano na cmentarzu przy wrocławskim kościele Oo. Redemptorystów.

O. Władysław Szoldrski zdołał rozwinąć w swym programie pracy kapłańskiej żywą działalność badawczo-naukową, która się ujawniła na czterech płaszczyznach. Pierwszą z nich była p u b l i k a c j a ż r ó d e ł. Już podczas I wojny światowej, oglądał własnymi oczyma, jak bezmyślnie niszczone cenne źródła lub narażano je na zagładę. Z racji swej duchowej przynależności, najbliższe mu okazały się źródła zakonne. Jeszcze podczas wojny dojrzała w nim myśl wydania Monumenta Hofbaueriana, z których w latach 1915-1951 opublikowano aż 15 tomów. Pierwszy z nich ukazał się w Krakowie w 1915 r. pt. "Der heilige Klemens Hofbauer und das Auswanderungspatent vom 10. August 1784. Sammlung der diesbezüglichen Documente Miscellanea". Następne tomy: II, III, IV, V, VI, VII, VIII, wydawane w Toruniu w latach 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1936, odnoszą się do "Acta, quae ad vitam S. Clementis M. Hofbauer referuntur". Tomy IX, X, XI, XII, były drukowane w Toruniu, a XIII w Krakowie w latach 1937, 1938, 1939 pod tytułem "Acta, quae ad vitam S. Clementis Hofbauer et ad historiam Domus CSSM Redemptoris in Piotrkowice referuntur". Tom XIV i XV czyli "Acta, quae ad vitam S. Clementis Hofbauer referuntur" ujrzały światło dzienne w Rzymie w 1951 roku. Są to przedo wszystkim zbiory materiałów odnoszących się do życia i działalności św. Klemensa Hofbauera.

Drugą płaszczyzną działalności naukowej O. Władysława Szoldrskiego-to długoletnia p r a c a d y d a k t y c z n a w Wyższym Seminarium Duchownym w Tuchowie i Małym Seminarium Duchownym w Toruniu. Ubocznym, ale nie małym owocem tej działalności było przygotowanie dwóch wydań /w 1925 i 1930/ popularnego podręcznika ks. Władysława Krynickiego pt. "Dzieje Kościoła powszechnego".

Trzecim polem działania wielkiego Redemptorysty była p u b l i k a c j a p r a c o tematyce monasteriologiczno-historycznej. Trzeba tu wymienić następujące: "Cuda i łaski Matki Boskiej Tuchowskiej w XVII i XVIII wieku", Kraków 1917; "Historia koś-

ciola i cudownego obrazu Najświętszej Maryi Panny w Tuchowie", Cieszyn 1920; "Wywiezienie Benoitów z Warszawy dnia 20 czerwca 1808 roku", Włocławek 1926; "Kościoł dominikanów i kaplica Pana Jezusa w Kościanie", Włocławek 1927; "Zakony i Zgromadzenia zakonne w Polsce", Lublin 1934; "Kronika Benedyktyniek grudziądzkich", Pelplin 1935; "Kronika XX. Misjonarzy w Chełmnie /1697-1715/", Pelplin 1936; "Kronika Benedyktyniek Chełmińskich", Pelplin 1937; "Święty Wojciech w Hymnologii Łacińskiej", Pelplin 1949; "Święty Wojciech w legendzie i literaturze", "Homo Dei" 20/1951/ 191-220; "Miscellanea Żukowskie", "Nasza Przeszłość" 6/1957/ 327-377; "Z dziejów kultu Najświętszej Maryi Panny w Bardo Śląskim", "Homo Dei" 28/1959/ 889-901; 29/1960/ 121-133; "Święty Benon - biskup miśnieński", Warszawa 1962; "Benedyktynki od nieustającej adoracji /Sakramentki/ w Warszawie /1637-1960/", "Nasza Przeszłość" 19/1964/ 125-148. Jest on również autorem ważnej pracy poświęconej bolesnym doświadczeniom narodu polskiego podczas okupacji pt. "Martyrologium duchowieństwa polskiego w latach 1939-1945, Rzym 1968.

Czwartą wreszcie dziedziną, w której O.Władysław Szołdrski położył niemałe zasługi, to p a t r y s t y k a. Szkoda, że dotychczas poza drobnymi wzmiankami², nie poświęcono większej uwagi jego wkładowi do polskiej patrystyki, a jest on naprawdę godny zauważenia. Większość owoców swej pracy patrystycznej, przede wszystkim przekładów, pozostawił niestety w maszynopisach, które zdeponował w kopiach w Bibliotece Kapitulnej we Wrocławiu³. Sam zdążył w tej dziedzinie opublikować niewiele. Trzeba tu najpierw wymienić ogłoszoną częściami pracę /przekład, opracowanie i komentarz/ pt. "Perigrinatio Aetheriae ad loca sancta"⁴. Dzieło to pisane 393/394, odnalezione przez uczonego włoskiego J.Gamurrini'ego w 1884, wydane po raz pierwszy drukiem w 1887 r., stanowi jeden "z najstar-

2 Por. o.A.Bober SJ, Antologia Patrystyczna, Kraków 1966, 58, 445-458; tenże, Studia i teksty patrystyczne, Kraków 1967, 7, 193.

3 Wpisane są one do katalogu rękopisów Biblioteki Kapitulnej pod numerami: 752, 758, 764, 766, 763, 771, 772, 777, 783, 787, 789, 793, 794.

4 "Homo Dei" 31/1962/ 67-77, 172-179, 270-273, 363-367; 32/1963/ 251-254; 33/1964/ 49-55, 115-119. Tekst ten wydano później w całości w opracowaniu A.Boguckiego w serii PSP 6, 160-241.

szych opisów podróży do Ziemi Świętej". Aczkolwiek tekst jego zachował się "w okaleczonym rękopisie z XI w.", któremu brak początku, końca i jednej karty w środku i nazwiska autora, to ma ono ogromne znaczenie. Uważane jest bowiem za "najważniejszy pomnik piśmiennictwa z zakresu opisów pielgrzymek do Ziemi Świętej pierwszego tysiąclecia"⁵. Jego polski przekład o.A.Bober uznał za "wyborny i filologicznie wierny" podkreślając, że oddaje on "doskonale bezpretensjonalność stylu tego zabytku"⁶. Z innych prac o.Szołdrskiego ogłoszonych drukiem jeszcze za jego życia, to pierwszy polski przekład dziełka św.Fulgencjusza z Ruspe pt. "O wierze czyli o Regule prawdziwej wiary do Piotra"⁷, przekład jego kazania o św.Szczepanie⁸ oraz tłumaczenie 6 listów św.Cypriana⁹.

Wśród pozostawionych w maszynopisach przekładach widnieją następujące tytuły: św.Cyprian. Listy, Wrocław 1965 (mps 280); Św.Grzegorz Wielki, Dialogi, Wrocław 1966 (mps 212); Św.Grzegorz Wielki, Homilie na Ewangelie, ks.I, 1-20, ks.II, 20-40, Wrocław 1966 (mps 187); Św.Ambroży, O obowiązkach sług Kościoła, Wrocław 1967 (mps 191); Św.Ambroży, Exameron, Wrocław 1967 (mps 212); Św.Ambroży, O pokucie, o tajemnicach, o dobru śmierci. Paulin, sekretarz św.Ambrożego, Życie św.Ambrożego, Wrocław 1968 (mps 151); Św.Ambroży, O dziewicach, Sulpicjusz Sewer, Pisma o świętym Marcinie biskupie z Tours, Wrocław 1968 (mps 149); Św.Augustyn, O nauce chrześcijańskiej ksiąg cztery, Św.Ambroży, O ucieczce od świata, Wrocław 1968 (mps 203); Św.Hieronim, Dialog przeciw pelagianom, Żywoty mnichów: Pawła, Hilariona, Malchusa, O znakomitych mężach. Św.Ambroży, O dziewictwie, Wrocław 1969 (mps 300); Św.Ambroży, Wykład ewangelii według św.Lukasza, Wrocław 1969 (mps 431); Św.Augustyn, Homilie na pierwszy list św.Jana Apostoła, Wrocław 1970 (mps 126); Św.Augustyn, Wykład ewangelii św.Jana, t.2: Homilie 34-54, /J.5-12/, Wrocław 1970 (mps 280); Św.Augustyn, Wykład ewangelii św.Jana, t.3: Homilie 55-124, /J.13-21/, Wrocław 1970 (mps 283). Większość z nich została już opublikowana w "Pismach Starochrześcijańskich Pisarzy" stanowiąc pierwsze podwaliny

5 W.Szołdrski, Peregrynacja do miejsc świętych z końca IV wieku, "Homo Dei" 31/1962/70.

6 A.Bober, Antologia patrystyczna, dz.cyt., 175.

7 A.Bober, Studia i teksty patrystyczne, dz.cyt., 212-245.

8 A.Bober, Antologia patrystyczna, dz.cyt., 455-458.

9 Tamże, 59-64.

tworzenia się tej serii, inne zaś czekają jeszcze na opracowanie i opublikowanie.

W osobie zmarłego przed 14 laty o. Władysława Szoldrskiego odszedł od nas gorliwy ksiądz i zakonnik, wierny sługa sakramentu pojednania, zwłaszcza w sanktuarium Matki Bożej w Bardzie Śląskim¹⁰, szczerze rozmiłowany w naukach teologicznych i w miarę swoich sił wiernie im służący. Jego wkład do skarbcza kultury polskiej, szczególnie w interesującej nas dziedzinie patrystycznej, zasługuje na pełne uznanie i nadal czeka na opracowanie.

Bp Wincenty Urban - Wrocław

DE OPERIBUS STUDIISQUE PATRISTICIS L.SZOLDRSKI CSSR /1884-1971/
/Summarium/

Hoc in articulo studia patristica conatusque scientifici Patris Ladisłai Szoldrski ex Congregatione Sanctissimi Redemptoris provenientis atque Wratislaviae anno 1971 mortui illustrantur.

10 Por. TP 25/1971/ nr 41; "Za i Przeciw" 15/1971/ nr 28.